

Lunds Universitet
Sociologiska institutionen

När hans värld blir hennes

- en sociologisk studie om kvinnors upplevelser av sina destruktiva förhållanden.

Författare: Dafina Krasniqi
Kandidatuppsats: SOCK01, 15 hp
Vårterminen 2013
Handledare: Eva Fasth

ABSTRAKT

Författare: Dafina Krasniqi

Titel: När hans värld blir hennes – en sociologisk studie om kvinnors upplevelser av sina destruktiva förhållanden.

Kandidatuppsats: SOCK01, 15 hp

Handledare: Eva Fasth

Sociologiska institutionen, vårterminen 2013

Mäns våld mot kvinnor är idag ett stort globalt samhällsproblem som inte uppmärksammandes på allvar förrän 1990-talet. En förklaring till att det råder kvinnomisshandel, beror på den obalans som råder i maktförhållandet mellan kvinnor och män. Våld som sker i parrelationer kan förekomma bland alla sociala grupper och är oberoende av miljön. Studien ämnar studera den internaliseringsprocess som kvinnor genomgår i ett förhållande med fysisk och/eller psykisk misshandel. Studien ämnar även studera den skam som uppstår med våldet och dess olika konsekvenser. Studiens empiri grundar sig på fem intervjuer med kvinnor som tidigare har levt i destruktiva förhållanden. Studiens syfte besvaras genom att ge en tydlig insikt i kvinnors upplevelser kring sina relationer där de utsätts för fysisk och/eller psykisk misshandel. Utöver det ges även en förståelse för skammen som uppstår och de olika flyktstrategierna som tillämpas vid känslan skam.

Nyckelord: Kvinnomisshandel, internalisering, skam

ABSTRACT

Author: Dafina Krasniqi

Title: When his world becomes her - a sociological study of women's experiences of their destructive relationships.

Bachelor thesis: SOCK01, 15 hp

Instructor: Eva Fasth

Sociologiska institutionen, spring term 2013

Male violence against women is today a major global social problem which was not recognized as a problem until the 1990s. One explanation for the existence of domestic violence, could be the imbalance of power between women and men. Violence that occurs in relationships may exist among all social groups and is independent of the environment. The study intends to study the internalization process that women undergo in a relationship with physical and/or psychological abuse. The study also intends to study the shame caused by the violence and its consequences. Empirical study is based on five interviews with women who have previously lived in destructive relationships. The study's purpose is answered by a clear understanding of women's experiences of their relationships where they are subjected to physical and/or mental mistreatment. The study will also give an understanding about the shame that arises and the various escape strategies that women apply to the feeling shame.

Keywords: Abused woman, internalization, shame

FÖRORD

Jag vill här tacka de intervjupersoner som har ställt upp och gjorde den här uppsatsen möjlig. Tack för den tid Ni tog Er för att hjälpa mig i mitt arbete. Tack till Eva Fasth, min handledare, för den handledningen och vägledningen jag har erhållit under skrivandets gång.

Jag vill även passa på att tacka min familj för all stöd och hjälp de har givit mig.

Jag önskar er en trevlig läsning!

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING.....	1
1.2	Syfte	1
1.3	Frågeställningar.....	2
1.4	Avgränsningar.....	2
1.5	Disposition	2
2	BAKGRUND OCH TIDIGARE FORSKNING.....	3
2.2	Definiering av begreppet våld.....	3
2.3	Våldets händelseförlopp.....	4
2.3.1	Fas 1 - Uppladdningsfasen.....	5
2.3.2	Fas 2 - Urladdningsfasen	5
2.3.3	Fas 3 - Avspänningsfasen	5
2.4	Våldets normaliseringsprocess.....	6
2.5	Förebyggande arbete mot våld.....	6
3	METOD	8
3.1	Kvalitativ metod.....	8
3.2	Val av metod: Datorstödda intervjuer	9
3.3	Pilotstudie.....	10
3.4	Urval.....	11
3.5	Tillvägagångssätt för att få intervjupersoner.....	11
3.6	Intervjupersonerna	11
3.7	Behandling av material	12
3.8	Litteratursökning.....	12
3.9	Etiska övervägande	12
3.10	Förförståelse.....	13
3.11	Validitet.....	13
4	TEORETISK REFERENSRAM.....	15
4.1	Internalisering	15
4.2	Vidmakthållande av verklighet	16
4.3	Skam.....	17
5	EMPIRI.....	19
5.1	De utsatta.....	19
5.2	Känslor och beteende som uppstod till följd av misshandeln	19
5.3	Upplevelsen av förhållandet.....	20
5.4	Vad som utlöste misshandeln.....	22
5.5	Vilken påverkan hade misshandeln på kvinnornas liv	23
5.6	Uppbrottet	25
6	ANALYS	27
6.1	Internaliseringen.....	27
6.2	Vidmakthållandet av verkligheten	28
6.3	Skammen.....	29
7	SLUTSATSER.....	32
7.1	Metod	32
7.2	Resultat.....	32
7.3	Vidare forskning	34
	REFERENSER	35
	BILAGA	37

1 INLEDNING

Uppsatsen inleds med en överblick över fenomenet kvinnomisshandel. En redogörelse ges kring studiens syfte, frågeställningar, avgränsningar och disposition.

Mäns våld mot kvinnor är ett stort globalt samhällsproblem. Det är ett exempel på den obalans som råder i maktförhållandet mellan kvinnor och män. Kvinnomisshandel är ett problem som alltid har funnits men som inte uppmärksammades på allvar förrän på 1990-talet. Innan dess ansågs problemet vara en privat angelägenhet i familjen och människor underskattade våldets omfattning och dess allvar. Utöver det hade människor inte heller en förståelse för hur våldet samspelar med normer, värderingar och attityder i samhället (Eliasson & Ellgrim, 2006, s. 9).

FN begripliggör begreppet ”offer” vilket de menar innebär personer, som enskilt eller gemensamt, har lidit skada (FN, 1985, s. 5). WHO talar om att den vanligaste formen av våld mot kvinnor är våld i parrelationer. Denna form av våld inkluderar fysiskt, sexuellt och känslomässiga övergrepp och kontrollerande beteende från en intim partner. Våld i parrelationer sker oberoende av miljön samt att det kan förekomma bland alla socioekonomiska, religiösa och kulturella grupper. Uppgifter från WHO tyder på att misshandlade kvinnor ofta inte är passiva offer utan antar ofta strategier för att skapa säkerhet för sig själv och sina barn. WHO tar upp olika skäl till varför kvinnor stannar i våldsamma relationer. De menar på att de skäl kvinnorna använder för att stanna kan vara rädsla, brist på ekonomiskt stöd, oro för sina barn, bristande stöd från familj och vänner och stigma. Utöver det menar WHO även att många kvinnor stannar kvar i förhållandet i tron om kärleken och hoppet om att partnern kommer att förändras. Trots dessa hinder menar WHO att många misshandlade kvinnor så småningom gör ett ärligt försök att lämna sin partner (WHO, 2012, ss. 1-5).

1.2 Syfte

Studiens syfte är att belysa den internaliseringsprocess som kvinnor genomgår i ett förhållande där de har utsatts för fysisk och/eller psykisk misshandel. Utöver det ämnar studien även att studera skammen som uppstår i relationen och dess konsekvenser.

1.3 Frågeställningar

- Hur upplever kvinnor som har blivit utsatta för våld i nära relation sina destruktiva förhållanden?
- Vad har skammen som uppstår av misshandeln för påföljder på kvinnornas sociala liv?

1.4 Avgränsningar

Jag har valt att i denna studie inte ta upp våld i samkönade relationer eller våld där mannen är offret. Utöver det kommer jag inte heller att lägga någon fokus på eventuella vittnen som exempelvis barn i relation. Fokusen kommer således att ligga på kvinnors upplevelse av våldet.

1.5 Disposition

Studiens första kapitel, bakgrund och tidigare forskning, redogör för våldets omfattning, definierar begreppet våld samt ger en förklaring kring händelseförloppet och den normalisering kvinnor genomgår. Utöver det framkommer även åtgärder för förebyggande arbete mot våld. Därefter följer metodkapitlet, där görs en beskrivning kring de metoder som studien baserar sig på. I metodkapitlet tas val av metod, urval, tillvägagångsätt, behandling av material, etiska övervägande, förförståelse och validitet upp. Teorikapitlet, beskriver de teorier studien grundar sig på, internalisering, vidmakthållande av verklighet och skam. Efter detta kapitel redovisas studiens empiri. I analyskapitlet behandlas studiens empiri med hjälp av tidigare nämnda teorier för att uppnå studiens syfte. I det avslutande kapitlet, slutsatser, ges en redogörelse för de slutsatser som kan dras kring metod och resultat. Utöver det ges även förslag på vidare forskning.

2 BAKGRUND OCH TIDIGARE FORSKNING

I det här kapitlet beskrivs våldets omfattning, begreppet våld definieras och en förklaring ges kring händelseförloppet och den normalisering kvinnor genomgår. Avslutande beskrivs åtgärder för förebyggande arbete mot kvinnomisshandel.

2.1 Våldets omfattning

Enligt en rapport av BRÅ:s nationella trygghetsundersökning (2012) har 1,3 procent av kvinnorna varit utsatta för våld av närstående år 2011. I undersökningen definieras våld som misshandel, sexuellt våld, hot och trakasserier – det vill säga både fysiskt och psykiskt våld (Eriksson, Selin & Westlund, 2012, s. 252). BRÅ genomförde år 2002 en kartläggning av antalet polisanmälda fall av våld i nära relation som visar på att en ökning har skett sedan 1990-talet. Detta resultat anser BRÅ är till följd av den ökade samhälleliga uppmärksamheten på problemet. Ökningen av polisanmälda fall betraktas enligt BRÅ som en positiv utveckling (BRÅ, 2002, s. 8). Lundgren m.fl. (2001) presenterar i deras bok *Slagen dam: Mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige – en omfattningsundersökning*, en undersökning de har genomfört på 2755 stycken kvinnor som har haft åtminstone en tidigare make eller har varit sammanboende med en man. Av dessa kvinnor visar studien att 35 procent har utsatts för våld av den tidigare maken/sambon. Totalt har 28 procent upplevelser av att en tidigare make/sambo har utsatt dem för fysiskt våld därutöver har 19 procent kvinnor blivit hotade av en tidigare make/sambo och 16 procent har erfarenheter av sexuellt våld från en tidigare make/sambo. (Lundgren m.fl., 2001, ss. 22-25)

2.2 Definiering av begreppet våld

I SOU (2004:121) definierar forskarna mäns våld mot kvinnor som en konkret våldsutövning vilket bör tolkas i ett socialt och kulturellt sammanhang där män överordnas kvinnor. De hävdar att våld hänger samman med den diskriminering och de kränkningar kvinnor utsätts för i dagens samhälle. Dessa områden kan vara exempelvis på jobbet och i familjen (SOU, 2004:121, s. 65).

WHO talar om att våld i parrelation avser varje beteende inom en intim relation som orsakar fysisk, psykisk eller sexuell skada (WHO, 2012, s. 1). I boken *Varför går hon?: Om misshandlade kvinnors uppbrottsprocess* (2004) hävdar Enander och

Holmberg att våld kan ses som själva maktutövningen och att denna maktutövning kan ta sig uttryck i många former. De beskriver att dessa former kan uttrycka sig på följande vis: aktivt psykiskt våld, passivt fysiskt våld, aktivt fysiskt våld samt sexuellt våld. När de talar om aktivt psykiskt våld menar de att det kan uttrycka sig i verbala kränkningar, försök till isolering, försättande i ekonomiskt beroende, förstörelse av eller tvång till förstörelse av för kvinnan viktiga ägodelar, hot och skrämning, emotionell utpressning, användande av barnen som budbärare eller hot om att ta vårdnaden om barnen. Utöver det finns det även passivt/aktivt fysiskt våld. Passivt fysiskt våld innebär att den psykiska misshandeln går ut över kvinnans hälsa och välbefinnande och på så sätt blir även fysisk. Med aktivt fysiskt våld menas alla de former av våld där mannen aktivt använder fysisk kontakt i mening av maktutövning för att uppnå kontroll. Till sist talar de om sexuellt våld vilket även denna form kan uttrycka sig på många vis. Denna form kan exempelvis handla om att kvinnan mot sin vilja tvingas att ha sex direkt efter ett misshandelstillfälle (Enander & Holmberg, 2004, s. 30-33). Även forskarna Watts och Zimmerman (2002) menar på att våld i nära relation ofta tar olika former. Även de lyfter fram att det kan tas form i bland annat fysiskt våld och sexuellt våld och menar på att dessa ofta åtföljs av känslomässigt kränkande beteende vilket kan ta form i exempelvis förnedring, hotelser och kontrollerande beteende (Watts & Zimmerman, 2002, s. 2).

2.3 Våldets händelseförlopp

Walker (2009) förklarar i sin bok *Battered Woman Syndrome* om en studie hon genomförde 1997 som hon benämner för Cycle theory of violence. Denna teori säger att våldets cykel består av en process i tre faser, (1)uppladdningsfasen, (2)urladdningsfasen, (3)avspänningsfasen. Cykeln är vanligtvis fylld med kärleksfullt beteende. En del utsatta kvinnor beskriver att misshandlaren beteende efter ett tag förvandlas till beteendet förföljelse och övervakning. När denna förändring i männens beteende upptäcks har kvinnorna oftast redan gjort sitt val och engagemang gentemot mannen och har därmed ingen önskan eller energi att bryta relationen. Vidare uppger många kvinnor att de i samband med misshandeln intalar sig själva att när de är gifta, kommer mannen att förändra sitt beteende då han kommer känna sig säkrare i sin kärlek och att han då inte kommer ha behovet av att fortsätta sitt övervakande beteende. Dock sker denna förändring väldigt sällan och istället börjar våldscykeln

med den tredje fasen där misshandlaren visar kärleksfullt beteende och går sedan över på första och andra fasen (Walker, 2009, s. 91).

2.3.1 Fas 1 - Uppladdningsfasen

Under denna fas sker en gradvis uppladdning av spänning mellan parterna. Denna spänning visar sig i diskreta handlingar som orsakar sådant som att ge varandra konstiga/elaka och utskällningar. Detta beteende kan ofta ske avsiktligt samt ses som psykisk misshandel. Misshandlaren uttrycker här sitt missnöje och sin fientlighet, men i en mildare form än i de andra faserna. När detta problem har uppstått försöker kvinnan att göra allt för att behaga och lugna ner misshandlaren, för att inte förvärra situationen och för att inte göra honom mer förbannad. Hon försöker att inte ge någon respons till hans handlingar och hans beteende. Oftast lyckas hon för en stund och detta stärker i sin tur hennes orealistiska tro om att hon kan styra mannen i fråga. Walker menar att det är det här som i sin tur skapar den inlärda hjälplösheten (Walker, 2009, s. 91)

2.3.2 Fas 2 - Urladdningsfasen

Spänningen fortsätter att eskalera och den utsatta kvinnan blir mer utsatt för fara och slutligen kommer hon inte att kunna kontrollera mannens arga mönster. I den här så kallade urladdningsfasen sker den akuta misshandeln. Kvinnan kan ibland skapa ”explosion” för att hon ska ha möjligheten att kontrollera vart och när det inträffar och för att hon bättre ska kunna vidta försiktighetsåtgärder för att minimera hennes eventuella skador och smärtor. Med tiden lär hon sig att förutspå när i cykeln där misshandeln är oundvikligt. När denna punkt hos är nådd hos kvinnorna finns det ingen utväg om mannen inte tillåter. Walker menar på att misshandlaren i fas två släpper ut okontrollerbar verbal och fysisk aggression som har byggts upp i fas ett. Kvinnan försöker här göra sitt bästa för att skydda sig själv och tar i denna fas oftast väldigt stor skada. Det är här de flesta skadorna inträffar även här polisen oftast blir inblandade om de överhuvudtaget kontaktas. (Walker, 2009, s. 94).

2.3.3 Fas 3 - Avspänningsfasen

I denna fas ber misshandlaren oftast om ursäkt och försöker att hjälpa sitt offer. Han visar ofta ånger och vänlighet och det är inte sällan han ger henne gåvor och löften om att han aldrig mer ska tillåta sig själv att vara våldsam igen. Dessa löften kan misshandlaren själv vid det tillfället inbilla sig är sanna. Kvinnan vill gärna tro på

misshandlaren och intalar sig själv att de i början av förhållandet aldrig hade dessa problem, vilket ger henne styrka och hopp om förändringar av misshandlaren och hans beteende. Denna tredje fas skapar positiv styrka i paret och de känslor kvinnan hade för mannen i början av förhållandet uppkommer igen. I vissa fall kan spänningen och faran vara kvarstående och hög. Detta innebär att paret inte återgår till baslinjen eller till den kärleksfulla nivån, detta är ett tecken på att risken för att en dödlig incident ska inträffa är väldigt hög (Walker, 2009, ss. 94-95).

2.4 Våldets normaliseringsprocess

Till en början i normaliseringsprocessen blir kvinnorna chockade av våldet, det som sker upplevs som oacceptabelt och som något avvikande som de inte kan gå med på. Men efter hand som detta pågår upplevs våldet som en vanlig handling som kan förväntas i vardagen och till slut kommer de till och med att försvara det. Gradvis uppnår mannen en kontroll över kvinnan och hennes livsområden. Med tiden kommer utrymmet för vad hon får lov att göra, säga, tänka, känna att krympa och ständigt bli mindre. Gränserna för vad som är acceptabelt suddas ständigt ut och förflyttas samt rubbas. Under den tiden som gränserna suddas ut sker det en förändring där kvinnan från att vara mer eller mindre underordnad går över till att bli öppet undergiven alltså en misshandlad kvinna (Lundgren, 2004, s. 49, 50-51). Utöver det brukar männen växla mellan att slå och smeka. Genom att göra på detta vis förstärker han våldet och det blir mer effektivt. Gränsen mellan våld och kärlek suddas ut och så småningom kommer våldet att upplevas som ett uttryck för kärlek och omtanke. Kvinnan internaliseras gradvis in i misshandlarens våld och hans verklighet blir hennes. Genom våld och isolering samt växling mellan omtanke och våld börjar kvinnan så småningom se sig själv genom misshandlarens ögon. Hans motiv för våldet och hans förväntningar samt krav på kvinnan möts med förståelse och vilja att förändra till det misshandlaren för tillfället anser är rätt (Lundgren, 2004, ss. 57-61).

2.5 Förebyggande arbete mot våld

WHO(2002) hävdar att de två första stegen som infinner sig i hälsomodellen ger viktig kunskap om populationer som har behov av förebyggande insatser och även om risk-och skyddsfaktorer som bör tas itu med. De olika typerna av förebyggande insatser förklaras i termer av tre nivåer: primärprevention, sekundärprevention samt tertiärprevention. Dessa tre nivåer av förebyggande arbete definieras av deras

tidsmässiga aspekt. Primärprevention utvecklar strategier som är tänkta till att förebygga våld innan det inträffar. Sekundärprevention lägger fokus på de omedelbara åtgärder som finns mot våld. Dessa åtgärder kan ske exempelvis vid kontakt med sjukvård eller av räddningstjänst. Tertiärpreventioners strategier behandlar istället långtidsbehandling. Det kan handla om rehabilitering och återanpassning, försök till att minska trauma eller reducera den långsiktiga funktionsnedsättningen som uppkommit i samband med våld. (Dahlberg m.fl., 2002, ss. 15-16)

En rapport skriven av WHO och Pan American Health Organization hävdar att ett antal internationella omdömen framställer bevis på ett åtminstone lovande tillvägagångssätt för att förebygga och göra motstånd mot våld mot kvinnor. Dessa omdömen föreslår ett behov av ett långsiktigt samarbete mellan regeringar och det civila samhället på alla nivåer. De vill exempelvis öka medvetenheten om befintliga lagstiftningar, stärka kvinnors medborgerliga rättigheter, använda kommunikation för att uppnå social förändring. En del av de initiativ som tas upp syftar till att påverka kunskaper, attityder och beteende av ungdomar genom livskunskap. Bevis växer fram på program som syftar till mer kontakt med föräldrar, hembesök och utbildning, möjligen kan minska eller förebygga misshandel. Detta kan bidra till minskade problem bland barn och senare även leda till minskat våldsamt beteende i framtiden, vilket ofta förknippas med våld i nära relation som begås av män (WHO, Pan American Health Organization, 2012, ss. 7-8).

3 METOD

I detta kapitel presenteras innebörden av kvalitativ forskning och sedan även valet av intervjuform, samt anledning till val av metod. Vidare beskrivs tillvägagångssätt för att samla in och bearbeta material.

3.1 Kvalitativ metod

Studien ämnade studera kvinnors erfarenheter av deras destruktiva förhållanden och en djupare förståelse om kvinnornas upplevelse och den internaliseringen som de genomgår var tänkt att skapas. Studiens syfte var inte att generalisera beteendet och därför uteslöts kvantitativ metod då forskare får en mer djup förståelse av fenomenet med kvalitativ forskning.

Målet med kvalitativ forskning är att nå förståelse, beskrivning och upptäckt. Metoden fokuserar sig på kvalitén som natur, art och väsen där datainsamlingen bygger på intervjuer och/eller observationer. Forskaren lägger fokus på ett mindre antal intervjupersoner än vid kvantitativ forskning och lägger istället fokus på att studera intervjupersonerna djupgående. Fördelar med kvalitativ forskning kan vara att metoden aktivt arbetar emot en simplificering av svaret för att nå en djupare förståelse bakom exempelvis handlingar och val. Dessvärre finns det även nackdelar med metoden vilket är att resultaten är svåra att generalisera eftersom responsen bygger på enskilda fall och åsikter. Emellanåt kan metoden ifrågasättas då dess datainsamlingsvaliditet sällan är statistisk mätbart (Bryman, 2002, ss. 272, 394, 396).

Hartman hävdar i sin bok *Vetenskapligt tänkande – från kunskapsteori till metodteori* (2004) att metodens grunder återfinns inom hermeneutiken. Hartman menar på att hermeneutiken är läran om hur individen ska förstå hur människor föreställer sig världen, och vilken mening de hänför olika händelser i världen. Dess vetenskapsteori kan ses på två vis där den första synen är en psykologisk process och den andra synen, vilket är mest relevant för en kvalitativ studie, kallas för analytisk induktion. När forskare arbetar med denna metod försöker de att inte påverka de individer som intervjuas eller observeras och datainsamlingen är avslutad först när all data som har relevans för problemställningen är insamlad. Inte förrän detta är gjort kan arbetet med analysen påbörjas (Hartman, ss. 274-276).

3.2 Val av metod: Datorstödda intervjuer

Studien ämnade studera ett känsligt ämne vilket i sin tur kan skapa svårigheter i att finna intervjupersoner som är villiga att exponera sig och genomföra en intervju ansikte mot ansikte. För att få bort den skammen och nervositeten som kan kopplas med ett personligt möte valde jag att använda mig av datorstödda intervjuer. Jag såg det som en fördel samt att jag ansåg att jag med hjälp av denna metod möjligen skulle kunna erhålla mer värdefull information än om jag hade använt mig av traditionella intervjuer.

Vanligt är att intervjuer sker ansikte mot ansikte men detta är inte den enda metoden. Forskare har i allt större utsträckning börjat använda sig av andra former av intervjuer som exempelvis telefon och datorn. Dessa former innebär en del fördelar som exempelvis ökad möjlighet att intervjua personer som geografiskt inte befinner sig på samma ställe eller som av någon anledning lever på farliga platser. Datorstödda intervjuer har på senare tid fått spridning bland forskare. Denna form av intervju kan utföras genom e-post eller någon form av chattintervju. En annan fördel med datorstödda intervjuer kan vara det faktum att empirin är färdig och klar för analys så snart den har skrivits ner av forskaren och intervjupersonerna. Det finns även nackdelar med denna form av intervjuer. Exempelvis förväntas intervjupersonerna vara relativt skickliga på att skriva för att empirin ska vara meningsfull. Denna form av intervju skapar även en distans från kroppar och talspråk samt att det kan försvåra för forskaren att få fram utförliga beskrivningar. Däremot kan datorstödda intervju skapa trygghet för intervjupersonerna att öppet diskutera personliga aspekter i deras liv (Brinkmann & Kvale, 2009, s. 165). Brinkmann & Kvale talar även för kvalitativa undersökningar som genomförs via datorn då dessa har tendenser i att få intervjupersonen att komma ifrån de känslor av skam som är kopplade med den synliga kroppen (Brinkmann & Kvale, 2009, s. 166).

Denscombe (2009) hävdar att datorstödda intervjuer återspeglar en genomtänkt uppfattning kring eftersom intervjupersonen har tid att reflektera kring frågorna som ställs vilket i sin tur kan leda till att kvalitén i intervjupersonernas svar kan förbättras (Denscombe, 2009, ss. 248-249).

Jag är medveten om de nackdelar som kan förekomma vid användning av denna typ av datainsamlingsmetod men ansåg att fördelarna med datorstödda intervjuer vägde tyngre för denna studie.

Eftersom att intervjun skedde via datorn gavs intervjupersonerna möjligheter att detaljerat förklara sina historia. Detta såg jag positivt på då en intervju ansikte mot ansikte eventuellt inte hade gett samma information på grund av att andra faktorer dyker upp. Intervjupersonen kan vara ängsliga inför det personliga mötet då de oroar sig för olika risker med deltagandet. De kan välja att inte medta viss information för att de anser att den informationen inte är lika relevant på grund av tidsbrist eller det kan vara på de visen att intervjupersonerna helt enkelt inte är villig att lämna ut sig till fullo.

Med datorstödda intervjuer kan informationen vara mer genomtänkt vilket kan vara en nackdel på så sätt att forskaren kan gå miste om intervjupersonens spontana reaktion samt att forskaren inte har samma möjlighet att studera intervjupersonens kroppsspråk. Utöver dessa nackdelar ser jag valet av denna metod som positiv. Intervjupersonen ges möjlighet att svara på frågorna i mån av tid och formulera sig på ett vis som denne känner sig nöjd med och behöver alltså inte känna någon stress eller press från forskaren.

Genom denna form av intervju gav jag mina intervjupersoner möjligheten att vara anonym även gentemot mig då de hade valet att använda sig av ett fiktivt namn och ingen personlig kontakt ägde rum. När de kontaktade mig, gjorde de det med en tillfällig akronym som enbart fungerade under den tid vi mailade angående frågorna. Alltså fanns det ingen koppling till vem det var som svarade samt att jag inte ställde frågor om dem som personer.

3.3 Pilotstudie

Jag valde att genomföra en pilotintervju för att försäkra mig om att frågorna var förståeliga för utomstående och för att minimera risken för missförstånd. Utefter de svar jag fick undersökte jag om jag behövde tillägga någon fråga eller om intervjuens underlag behövde förtydligas. Denna intervju genomfördes av en utomstående som inte tillhör min målgrupp och användes inte i min empiri.

Bryman (2002) talar om att forskaren bör, när denne får möjlighet, genomföra en pilot undersökning. Detta innan denne har börjat med den egentliga enkät- eller intervjuundersökningen. Han menar på att med hjälp av en pilotundersökning minimerar forskaren riskerna för en misslyckad enkät eller intervju. På detta vis säkerhetsställs surveyfrågorna och leder även till att undersökningens helhet blir så

bra som möjligt. Pilotstudien får inte genomföras av intervjupersoner som kan ingå i det urval forskaren studerar (Bryman, 2002, ss. 170-171).

3.4 Urval

Då jag ämnar studera kvinnomisshandel ur utsatta kvinnors perspektiv blev mitt urval av intervjupersoner medvetet och baserade därför sig på ett icke-sannolikhetsurval. Syftet var att få en djupare förståelse av ämnet och därför valde jag att i stället lägga fokus på ett få antal intervjupersoner och dess kunskap och erfarenhet.

Denscombe (2009) hävdar att det är osannolikt att forskare som ämnar använda sig av en kvalitativ metod, använder sig av slumpmässigt urval. Intervjubaserade undersökningar genomförs vanligen med färre människor än vad som används vid en surveyundersökning. Vilket innebär att en kvalitativ studie snarare kommer att basera sig på icke-sannolikhetsurval. Kvalitativa studier använder sig mestadels av intervjupersoner som har något speciellt att bidra med för studien. På detta vis blir urvalet av intervjupersoner medvetet då forskaren föredrar att använda sig av personer som har en viss inblick eller förståelse av studiens fenomen. Använder forskaren sig av denna typ av urval, finns det inga regler för tillvägagångssätt. Inriktningen beror på studiens syfte, om studien är tänkt att försöka generalisera eller om fokus ligger på att studera ett fenomen på djupet (Denscombe, 2009, s. 251).

3.5 Tillvägagångssätt för att få intervjupersoner

Studiens ämne är väldigt känsligt vilket gjorde att jag valde att söka efter intervjupersoner via internet. Därför togs valet att inte ta kontakt med intervjupersoner via exempelvis kvinnojourer för att undvika att intervjupersonernas svar angående hjälp och stöd skulle bli styrda. Istället valdes ett forum ut som heter Familjeliv.se och där skapades ett konto och så småningom en tråd. I tråden förklarades studiens syfte och att intervjupersoner efterlystes. Inom några dagar hörde flera intresserade av sig varav några valde att inte delta efter att de fick tillgång till intervjufrågorna. De fem första intresserade valdes ut att medverka och mailkontakten med de varade under tiden som intervjun pågick.

3.6 Intervjupersonerna

Intervjupersonerna är kvinnor som geografiskt befinner sig på olika platser i landet. De har skilda erfarenheter och alla har någon gång levt i ett destruktivt förhållande med fysisk och/eller psykisk misshandel. Mer ingående beskrivning av

intervjupersonerna kommer inte att göras då det inte är av vikt för studie samt för att öka anonymiteten av de kvinnor som deltagit.

3.7 Behandling av material

Efter att samtliga intervjuerna var fullföljda genomfördes en noggrann kontroll igenom det insamlade materialet och olika teman skapades med hjälp av studiens syfte och frågeställningar. Därefter genomfördes en sortering av intervjuerna efter utvalda temata och där återfanns skillnader och likheter i intervjupersonernas svar. Efter fördjupningen i svaren användes dessa för att besvara studiens frågeställningar.

3.8 Litteratursökning

När sökning efter tidigare forskning gjordes, användes främst av databasen Ebscohost. Där fanns de vetenskapliga artiklarna som användes i studien. För att söka litteratur användes Lunds Universitets litteratursökningssystem Lovisa, Malmö Högskolas litteratursökningssystem, Malmö Stadsbiblioteks litteratursökningssystem Malin, Blekinge Tekniska Högskolans litteratursökningssystem. Utöver det har även nationella bibliotekssystemet Libris använts. De sökord som var relevanta sökord var exempelvis, våld i nära relation, våld i parrelation, battered women, abused women, domestic violence, kvinnomisshandel, misshandlad kvinna. När sökning på databasen Ebscohost gjordes, kunde flera artiklar finnas.

3.9 Etiska övervägande

När jag startade tråden på forumet där jag efterlyste intervjupersoner till min studie, förklarade jag studiens syfte samt att jag gav intervjupersonerna möjlighet till att själva kontakta mig för ett eventuellt medverkande. Efter att de hade visat ett intresse kontaktade jag dem och förklarade återigen studiens syfte samt att jag gav dem information om att inget som kan kopplas till intervjupersonen i fråga kommer att tas med i uppsatsen. Jag gav de information om deras anonymitet samt förklarade att de när som under intervjuens gång, kunde välja att inte medverka. För att undvika missuppfattningar och feltolkningar tilldelades intervjupersonerna empirin innan analyseringen av den. Genom att alltid ta hänsyn intervjupersonerna behov i första hand, anser jag att jag visade respekt och tog hänsyn till deras integritet. Jag anser inte att jag på något vis satte de i fara då de är anonyma i min studie samt att de hade möjlighet att dra sig ur när de ville och att de kunde svara när de hade tid och

möjlighet. På detta vis minimeras riskerna för att de skulle utsättas för någon fara på grund av att sin medverkan.

Brinkmann talar om att forskaren bör informera intervjupersonerna om studiens allmänna syfte och om hur studien är upplagd i stort. Intervjupersonernas deltagande ska vara frivillig samt att individerna ska ha möjlighet att dra sig ur när de behagar. Utöver det bör forskaren även informera om konfidentialitet och om vem som kommer att ha tillgång till intervjumaterialet samt om forskarens rätt att publicera hela eller delar av intervjun (Brinkmann & Kvale, 2009, s. 87). Denscombe (2009) tar upp tre punkter som han anser är viktiga för forskningsetik; forskaren måste respektera intervjupersonernas rättigheter och värdighet, forskaren ska undvika att intervjupersonerna lider någon skada genom att medverka samt att forskaren bör arbeta på ett vis som är sanningsenligt samt respekterar intervjupersonernas integritet (Descombe, 2009, s. 193).

3.10 Förförståelse

Min förförståelse kring fenomenet har jag fått från olika medier. Utöver det har jag även fått en förförståelse från vänner och bekanta som har levt i destruktiva förhållanden. Jag var som forskare tvungen till att ta avstånd från den förförståelse jag bar på för att kunna vara objektiv och öppen samt för att kunna se till helheten.

Förförståelse är den kunskap som forskaren besitter inom det område som ska undersökas. Forskarens förförståelse ändras ständigt i tolkningsprocessen och genom den klagörs en utgångspunkt för tolkning (Olsson & Sörensen, 2011, s. 101). Thurén (2007) talar om att för att förstå helheten är det viktigt att forskaren sätter sig in i intervjupersonernas situation när fenomenet tolkas, annars sätts inte tolkningen in i dess rätta kontext (Thurén, 2007, s. 61).

3.11 Validitet

Jag har under min studies gång förhållit mig kritisk och undersökt enbart det som avsetts att studera. Under genomförandet av mina intervjuer har jag återkommit till mina intervjupersoner med följdfrågor och bett om eventuella utvecklingar på vissa svar, detta för att bekräfta att jag har tolkat deras svar rätt. Med detta i åtanke anser jag att min studies validitet är av hög art.

Validitet avser att studera om det som är tänkt att mätas i studien faktiskt mäts. När forskare använder sig av kvalitativ studie kan det vara svårt att redogöra för studiens

validitet (Sjöberg & Wästerfors, 2008, ss. 165-166). I stora drag undersöker validiteten om data och metoder är korrekta och exakta. När det gäller forskningsdata validitet undersöker forskare huruvida datainformationen återger sanningen, verkligheten samt om informationen täcker studiens huvudsakliga frågeställningar. När forskare studerar forskningsmetodens validitet, riktar de istället in sig på att undersöka om studien mäter begreppet och om det resulterar i exakta svar. Forskarens uppgift är att ge en korrekt tolkning av studien (Denscombe, 2009, s. 425).

4 TEORETISK REFERENSRAM

Här introducerar de teorier som har använts för att analysera och tolka studiens empiri. Teorierna presenteras i lämplig ordning för att nå förståelse kring empirin och studiens frågeställningar.

4.1 Internalisering

Berger och Luckmann (1979) talar i sin bok *Kunskapssociologi – Hur individen uppfattar och formar sin sociala verklighet* att individen inte föds som samhällsmedlem. De menar på att individen föds in i samhället för socialisationen och blir på det sättet medlem av samhället. Varje enskild individ utvecklas under en viss tid till en deltagare i det sociala samhället. Denna process benämner Berger och Luckmann (1979) som början på internaliseringen, det vill säga den omedelbara tolkningen av en händelse. Tolkningen görs på en yttring av en annan individs personliga åsikter som därigenom blir personligt och meningsfullt för individen i fråga. Det är inte nödvändigt att förstå den andra till fullo. Berger och Luckmann (1979) menar att individen kan missförstå den andra, exempelvis kan den andra skratta hysteriskt och individen i fråga uppfattar skrattet som ett uttryck av munterhet (Berger & Luckmann, 1979, s. 153). I processen för internalisering blir den andra individens subjektiva uttryck för känslor och tankar åtkomliga och innebördsrika för individen. Internaliseringen innebär inte att individen skapar betydelse på egen hand utan börjar med att denne ”tar över” den värld och uppfattningar som den andra lever i. När övertagandet har skett kan detta modifieras och även omskapas. I internaliseringsprocessen förstår individen den andres övergående personliga utvecklingar och även den värld som denne lever i, vilket så småningom blir individens egen. Förutsättningar för att detta ska vara möjligt är att de involverade individerna umgås ofta och på så sätt får individen ett helhetsperspektiv på den andra individens personliga utvecklingar. När processen har kommit hit förstår individerna varandras definitioner av gemensamma situationer och definierar dessa ömsesidigt. Här skapas även ett band mellan individerna och motivationer. *”Viktigast av allt, det existerar nu en fortlöpande ömsesidig identifikation mellan oss. Vi lever inte bara i samma värld, vi tar del i varandras tillvaro”* (Berger & Luckmann, 1979, s. 154).

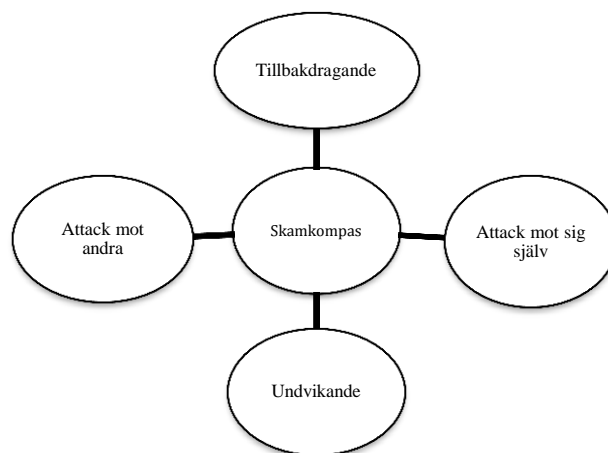
När internaliseringen har uppnått denna grad blir individen i fråga en medlem av samhället. Den första socialisationen en individ genomgår sker i barndomen, primär socialisation. Därefter sker sekundärsocialisation och leder till att en redan socialiserad individ socialiseras in i nya sektorer av dennes gemenskapsvärld. Identifikationer med signifikanta andra är i sekundär socialisation inte nödvändigt till skillnad från primär socialisation där en känslomässig identifikation med signifikanta andra är högst relevant. Detta igenkännande sker effektivt i situationer där ömsesidig identifikation mellan individer förekommer. Berger och Luckmann (1979) uttrycker sig att en individ måste älska sin mamma men samma individ behöver inte älska sin lärare. Vanligt är att socialisation som sker på senare tid i livet kan börja få en känslomässig prägel, detta vid tillfällen då en radikal förändring av individens verklighet sker. Viktigt för att internaliseringen ska vara framgångsrikt är att innehållet som lärs in under den sekundära socialisationen får en mindre betydelse än vad innehållet i den primära socialisationen innehar. Den kunskap som internaliseras under sekundära socialisationer måste förstärkas genom specifika inpräntningar hos individen (Berger & Luckmann, 1979, ss. 154, 165-167).

4.2 Vidmakthållande av verklighet

Rutinmässigt vidmakthållande av verkligheten innebär att individen verklighet internaliseras in av den andres vardagsliv. Individens vardagliga verklighet bekräftas på nytt i individens interaktion med andra. Verkligheten internaliseras och vidmakthålls genom medvetna social processer. I den sociala processen som är aktuell för att ett vidmakthållande av verkligheten ska vara möjligt, skiljer Berger och Luckmann (1979) mellan signifikanta andra och mindre betydelsefulla andra. Oavsett relationen till individen, bidrar de flesta som individen möter i vardagslivet till att bekräfta individens verklighet. För att det ska vara möjligt för individen att känna sig säker på dennes identitet är det viktigt att individen får bekräftelser från signifikanta andra samt från tillfälliga vardagskontakter. Främst är det de signifikanta andra i individens liv som medverkar till ett vidmakthållande av dennes verklighet (Berger & Luckmann, 1979, ss. 174-176).

4.3 Skam

Donald L. Nathanson talar i sin bok *Shame and Pride – Affect, Sex, and the Birth of the Self* om känslan skam och att för många känns vilken annan känsla bättre än skam. Nathanson beskriver känslan skam i en form av kompass med fyra olika huvudkategorier. Individer tenderar på att agera defensivt på känslan skam och utefter det hinder som skett och beroende på ”vem, vad, varför, när och var”, söker individen en defensiv strategi som bäst passar omständigheterna. Vid varje händelse kommer individen att ta sig till en av de fyra punkterna i kompassen (Nathanson, 1994, s. 312).

Dessa olika kategorier utgör ett system av en uppsättning strategier som individer lutar sig mot vid tillfällen där skam uppstår. Individer tenderar att, beroende på situation använda sig av någon av de fyra strategierna i skamkompassen för att undvika känslan skam. De olika strategierna används för att individen försöker fly från en outhärdlig situation (Nathanson, 1994, ss. 312-313).

Varje stolpe existerar som försvar för individen vid situationer där olika känslor uppstår på grund av skam. Ofta väljer individer att fly till strategin tillbakadragning i situationer där denne känner rädsla, nöd, sorg och oro. Undvikandet sker oftast i samband med självavsky och självvämjelse. Attack mot sig själv flyr individer oftast vid tillstånd där denne känner sig exalterad, rädd eller för njutning. Den sista strategin, attack mot andra, flyr individen till vid situationer där denne känner ilska. Tillbakadragande är en snabb rörelse och undvikande är en långsam rörelse ifrån obekväma situationer. Bland dessa strategier återfinns olika grader av rörelse, där mild undvikande och mild tillbakadragande anses vara helt normalt medan reaktioner

på skam som tenderar till den högsta graden av avstånd och tillbakadragning kan enligt Nathanson anses som abnormal. I situationer där individen känner hjälplöshet och isolering på grund av skammen brukar individen välja att gå till attack mot sig själv. I de här situationerna brukar individen alltför ofta anklaga sig själva och detta med avsikt för att främja relationer till exempelvis närstående. Den återstående strategin, attack mot andra, brukar individer fly till som reaktion på sin underlägsenhet. Vid den här strategin återfinns allt ofta individer som utövar våld i hemmet, individer som utför graffiti samt individer som verkar med offentlig förnedring (Nathanson, 1994, ss. 313-314).

5 EMPIRI

I följande kapitel presenteras studiens insamlade empiri i en kronologisk ordning.

Här ges beskrivningar av kvinnornas upplevelser kring sina destruktiva förhållanden.

5.1 De utsatta

Intervjupersonerna berättade att de innan deras destruktiva förhållande var glada personer och nästan alla hade en positiv syn på livet. Intervjuperson 2 älskade livet och tyckte mycket om att träffa nya människor. Hon älskar sina nära och kära och att hon älskar att ha många personer i sitt liv. Samtidigt ansåg hon att hon har starka åsikter och att hon inte låter någon människa trycka ner henne. Intervjuperson 3 och 5 anser båda att de är väldigt positiva och glada människor. Även i tuffa perioder i livet kan de oftast finna något positivt att glädjas åt. Båda tycker även om att få andra att skratta genom att bjuda på sig själv. Intervjuperson 5 är väldigt social och vill gärna befinna sig där många andra människor är. Intervjuperson 1 berättar att hon alltid har haft det svårt för att vara ensam och har därför resonerat att hon hellre har det lite dåligt för tillfället än att inte vara med någon alls.

Även om jag alltid varit en person med mycket åsikter som jag gärna yppat så ville jag gärna vara till lag och beredd att "ta lite skit" av pojkvänner för kärlek i utbyte. Jag hade/har extremt svårt för att vara ensam och resonerade väl som så att det är bättre att leva i ett dåligt förhållande än inget alls. Jag har aldrig, inte ens då upplevt mig själv som en svag person, inte ens då - jag hade dock väldigt svårt att förstå att jag faktiskt förtjänade så mycket bättre – Intervjuperson 5.

5.2 Känslor och beteende som uppstod till följd av misshandeln

Intervjupersonerna beskrev att de isolerade sig från yttvärlden. En rädsla infanns i dem och ovissheten om när deras partner skulle få utbrott skapade en oro och ångest hos många av dem. Intervjuperson 1 talade om rädslan av ovissheten ”när, var, hur” som väldigt ångestframkallande.

Jag var rädd, men efter ett tag började jag istället uppträda väldigt provocerade istället för att trippa på tå, jag visste att ett utbrott kommer när som helst och för att liksom dämpa ångesten över att inte veta när så

försökte jag ofta trigga dessa utbrott när jag märkte att det var bråk på gång, bara för att det skulle "vara överstökat" – Intervjuperson 1.

Intervjuperson 4 berättade att förändringen på personligheten skedde succesivt och hon till en början inte märkte det. Hon beskrev att oron och misstänksamheten hade hon mot alla som stod henne nära och inte enbart hennes partner. Hon oroade sig att människor i hennes omgivning ville henne illa och alla var ute efter att skada henne. Dessa tankar fick henne att inte känna sig bra eller älskad och ledde till att hon började bli deprimerad och fick flertal gånger ångestattacker. Intervjuperson 3 egenskaper av att alltid vilja hjälpa andra, applicerade hon på sin partner. Desto värre han blev i förhållandet, desto mer försökte hon att hjälpa honom att må bra. Han hade alkoholproblem och för att minska ångesten brukade intervjuperson 3 dricka ihop med hennes partner.

Jag vet att jag på något sätt också hoppades att något riktigt allvarligt skulle hända, något som skrämde mig så mycket att jag skulle bli tvungen att lämna, eller att det skulle vara omöjligt för omgivningen att inte reagera. Jag slutade att gråta och bli ledsen efter en period för att det blev vardagsmat, när jag berättade för en vän första gången skrattade jag samtidigt, det var inget chockerande för mig längre – Intervjuperson 1.

Intervjupersonerna 2 berättade att hennes partners beteende gjorde henne väldigt nervös och ledde till att hon inte vågade stanna ute lika länge och smög iväg till cafébesök för att minimera riskerna för en utskällning om att hon exempelvis slösade pengar. Depression och isolering tillhörde vardagen berättade intervjuperson 5. Hon berättar även att hon tog illa upp vid alla former av kritik hon fick och drog sig undan från yttervärlden mer och mer för var dag som gick.

5.3 Upplevelsen av förhållandet

Att intervjupersonernas förhållande till en början var väldigt bra var en självklarhet. Alla intervjupersoner berättade att början av deras destruktiva förhållande som lugnt, spännande, intressant, tryggt och som en förälskelse där parterna uppvaktade varandra. Intervjuperson 5 delar med sig att hon hade haft en dålig uppväxt och fann sin partner som väldigt trygg och vuxen. Alla intervjupersoner hade olika sorters start på misshandeln, men många av de menade på att de startade med lögner samt verbal misshandel sedan kom den fysiska.

Jag minns fortfarande första gången. Jag hade varit inne i ”storstan” och storhandlat. Han hade skrivit inköpslistan som vanligt och räknat ut vad det kostade. Jag var borta drygt 2 timmar då halva tiden bara gick åt att köra fram och tillbaka. Jag hade handlat allt på listan + rostad lök (tror den kostade 11 kr) och det var just denna rostade lök han hakade upp sig på när jag kom hem. Jag hade varit olydig och handlat för mycket!!! Jag fick en lavett rakt i ansiktet. Efter detta är jag fortfarande rädd för händer när de höjs – Intervjuperson 5

För intervjuperson 4 började den fysiska misshandeln först och i samma veva kom även den psykiska. Hon talade om att första gången hon blev misshandlad var vid ett tillfälle då hennes partner och hon skämtade på väg hem från att ha handlat, och att han från skämtsamt vände och blev arg och puttade henne väldigt hårt. Det verbala startade med att han anklagade henne för att vara egoistisk och lat.

Misshandeln startade verbalt. De än mer hårda orden resulterade så småningom i en spark i magen (jag var då gravid). Det var första gången den fysiska misshandeln träffade mig - Intervjuperson 3.

Känslan av första gången misshandeln skedde beskrev intervjupersonerna som en total förvirring, ensamhet, sårad, förnedrande. De berättar att de sökte efter en anledning till varför de skedde och vägrade se sanningen.

Jag försökte hitta en annan anledning än sanningen, bortförklara sparken, skyllde den på att jag ”pratade emot”, tjuvat om att han skulle sluta dricka, etc. Han skulle ju aldrig göra mig illa, eller hur? Vi älskade ju varandra – Intervjuperson 3.

Intervjuperson 4 beskrev det som fruktansvärt förnedrande och att hon skämdes. Hon trodde att felet låg hos henne och att om hon bara hade låtit bli att göra en viss handling så hade han inte misshandlat henne för det, allt var hennes fel trodde hon. Intervjuperson 1 ville minnas att hennes partners humör visade sig först när de hade bott ihop i några dagar. Hon berättar om första gången han var aggressiv mot henne. De åt frukost och då säger hon på ett skämtsamt och harmlöst sätt att han tog för

mycket ost på mackan att på grund av det skulle deras matkostnader skena iväg. Detta reagerade hennes partner på med ilska och kastade sitt glas med dricka i hennes ansikte. Intervjuperson 1 blev förvånad och chockad och gjorde därför likadant med sitt glas vilket resulterade i att partnern blev förbannad och sprang efter henne och sedan brottade ner henne på golvet och hällde ut resten av flaskan med dricka över henne.

5.4 Vad som utlöste misshandeln

Alla intervjupersoner är överens om att till en början var livet bra och det faktum att deras partner bestämde lite mer till en början var inget märkbart. De är även överens om att allt möjligt triggade deras partner till att misshandla. Intervjuperson 1 talar om att hon ofta var spänd och stressad över att inte veta när han skulle bli arg och våldsam. Hon hade ständigt huvudvärk som hon tror berodde på stressen. Stressen berodde på att hon fick vänta på utbrotten och samtidigt försöka få honom att hålla sig lugn och sluta använda droger samt spela bort den lilla summa pengar som hon hade tjänat. Hon berättar även att hennes självkänsla var låg och att hon ansåg att hon inte förtjänade någon annan eller något bättre. Vissa påstod att desto lugnare och mer sansade de var, desto värre blev partnerns beteende. Hur ofta det skedde varierade också, det kunde vara allt ifrån några gånger i månaden till flera gånger i veckan.

Jag minns exempelvis en gång då han valde att brotta ner mig i vår säng och lägga handen mot min nacke. Han pressade mig ner mot sängen och skrek mot mig. Jag minns att jag försökte få huvudet åt ena sidan för att få luft. Denna gång blev jag riktigt rädd och vrålade mot madrassen att jag inte fick någon luft. Efter ett tag släppte han mig – Intervjuperson 2.

Vissa av dem menar på att deras partners svartsjuka låg till grund för misshandeln. Att han hade svårt att accepteras kvinnans vänner och speciellt de vännerna av manligt kön. Intervjuperson 5 talar om att hon alltid har varit van vid att säga vad hon ville, när hon ville men med honom fungerade det inte på samma vis för han sa ifrån och när han inte hade fler ord att säga så slog han henne.

Han hade levt i en familj som var väldigt strikt och jag tror det var det han betalade tillbaka nu. Med maktkänsla. Han ville inte vara den som låg och

blev sparkad längre och det enda sättet var att börja sparka på en annan –
Intervjuperson 5.

Hon berättade även att han inte bara slog utan att han ibland även fick henne att börja gråta och då hon var astmatiker behövde hon medicine, medicine som han hade tagit och gömt undan ifrån henne. När de var ute bland bekanta betedde sig han normalt och var väldigt hjälpsam vilket ledde till att många tyckte att han var väldigt bra person och en underbar partner. Men när paret kom hem igen uppstod det enbart besvikelse då han vara totala motsatsen och intervjuperson 5 lärde sig att enbart uppskatta hennes partner när de var ute och i hemmet var hon tyst.

Det var även en psykisk misshandel. Han berättade ofta hur värdelös jag var och hur lite folk jag hade runt omkring mig som stod på min sida. Det var väldigt ofta som jag fick höra att jag var en hora, ett luder eller en slampa. Han bad dessutom aldrig om ursäkt för sitt beteende. Det fanns liksom ingen ånger i hans ögon. Efter ett tag trodde jag att det han sa, faktiskt var sant, jag var en värdelös tjej utan några vänner – Intervjuperson 2.

Kärlek och hat kan ligg väldigt nära... det var även en "misshandel" av mig som människa... han ljög om var han var, vart han skulle... jag visste aldrig om något jag sa eller gjorde skulle resultera i en ny spark... jag levde verkligen från minut till minut, från dag till dag. Ena dagen var livet som när vi träffades men nästa dag var nattsvart – Intervjuperson 3.

5.5 Vilken påverkan hade misshandeln på kvinnornas liv

Intervjupersonerna berättade att relationen med deras familjer stannade relativt oförändrad. Intervjuperson 3 och 5 hade redan innan relationens start inte någon bra relation med deras familjer. De pratade sällan med deras familjemedlemmar om sådant som gjorde de ledsna eller besvikna då relationen sen tidigare inte tillåtit sådana samtalsämnen. Däremot ansåg intervjuperson 2 att hennes relation till hennes familj alltid har varit stark och att familjereaktionen var något hon inte tillät honom att förstöra. Intervjuperson 4 beskrev relationen som liknande till viss del men att mycket av ärligheten försvann. När vi istället talade om hur deras destruktiva förhållande

hade påverkat deras sociala liv hävdade intervjuperson 4 att relationerna var ungefär likadana men att en av hennes vänner slutade höra av sig då denne inte ville höra något om hennes förhållande. Intervjuperson 3 och 4 berättade båda två att många av deras vänner, sakta med säkert försvann. Detta berodde mycket på intervjupersonerna isolering.

Anledningen till deras försvinnande var olika. En del tröttnade på min mans otrevliga vokabulär. Andra försvann för att de såg sanningen men inte orkade vara en del av den. Vissa stängde jag ute – de ställde för många frågor, de hade sett sanningen och ville att jag skulle ta itu med mitt liv. Men istället för att ta deras utsträckta hand förnekade jag allt som hade med spritmissbruk och dåligt mående att göra... jag ville inte erkänna för någon hur mitt liv såg ut så jag stängde in de känslorna, den sanningen –
Intervjuperson 3.

Så påföljd av misshandeln menar intervjuperson 4 att hon sov mera om dagarna, hon orkade inte med vardagliga sysslor och undvek att gå ut. Intervjuperson 2 talade om att hon alltid var orolig och gick ständigt runt och tänkte ”snälla, bli inte arg” och att detta var påfrestande och tröttsamt.

Jag var rädd för att göra fel och höll hela dagarna på att städa och fixa så jag hade ett perfekt hem att visa upp för min man när han kom hem. Givetvis skulle maten stå på bordet när han kom hem –
Intervjuperson 5

Intervjuperson 5 fick flera gånger väldigt ont i magen och hade en enorm rädsla och efter tag utvecklade hon även panikångest. Hon var väldigt undernärld och fick tillbringa stora delar av tiden på sjukhus och var därför under en viss period även sjukskriven från jobbet. Hon berättade att hon blev totalt isolerad och umgicks enbart med hennes partners familj och med de personer hon gick i kyrkan med.

Jag blev mer och mer inåtvänd, vågade inte skapa nya kontakter mer än bekanta. Blev väldigt ensam. Jag blev väldigt osäker på mig själv. Tappade bort mig själv, visste inte längre vem jag var, eller vad jag hade för goda sidor. Blev mer och mer lättkränkt och självömkande, osjälvständig –
Intervjuperson 2.

Intervjuperson 3 berättar att även hon isolerade sig från yttvärlden. Skulle de umgås med utomstående så var det enbart hans vänner. All misshandel skapade en ständig oro och misstänksamhet hos henne. Hon ville att deras gemensamma son skulle få en lugn och trygg uppväxt och hoppades och trodde att hennes man skulle sluta dricka och att de skulle bli en hel familj.

5.6 Uppbrottet

Hur misshandeln tog slut var olika för intervjupersonerna. I intervjuperson 3:s fall började hon med tiden inse sanningen. Hon talade om att största vändpunkten var när hon började jobba och träffade nya människor och för var dag blev starkare och mer hel. Hon beskrev det som att hon växt medan hennes man sjönk allt djupare. Allt avslutades när hon en kväll stod och beundrade hennes son och från ingenstans fick hon ett slag på bakhuvudet. Hennes man hade fått reda på att hon hade träffat en gammal vän, den enda hon hade kvar och var därför ursinnig. Vid det tillfället insåg hon att hennes man varken ville eller kunde sluta dricka.

Han sa att älskade oss, vår son och mig, men han försatte allt djupare nere i skiten. Ju djupare han sjönk desto elakare blev hans ord till mig. Desto närmare mitt ansikte var hans slag i luften. Jag räddade mig genom att ducka eller rygga tillbaka men denna kväll kunde jag inte komma undan slagen. Jag hade även insett att min kärlek började likna hat –

Intervjuperson 3.

En dag lyckades hon att ta en telefon och ringa polisen. Hennes man blev dömd för misshandel och hon ansökte om en skilsmässa. Efter detta fick han besöksförbud i ett år men hon var rädd långt efter det året att han skulle skada henne och deras son. Även intervjuperson 2 använde sitt barn som motivation att lämna sin man. Hon ville verkligen inte att hennes son skulle växa upp i en familj där mamman mådde dåligt på grund av pappan. Det svåraste med att lämna hennes man beskrev hon var vanan av att alltid ha honom i hennes liv. Intervjuperson 1 talar om att hon och hennes partner blev av med sin lägenhet och var därför tvungna att flytta till hans föräldrar. Under den tiden hittade hon sin nuvarande sambo som varit en gammal vän och blev jättekär. Hon menar på att han var hennes räddning ifrån det dåliga förhållandet. Hon tog kontakt med socialen som hjälpte henne att betala hyrorna i början vilket gjorde

det möjligt för henne att flytta ifrån sin partner. Intervjuperson 4 berättar att hon var så sjuk att hon knappt kunde ta hand om sin dotter och det gav henne mod till att flytta ifrån hennes partner. Hon beskrev det så som att hon ansåg att största uppgift i livet var att vara en bra mamma till sin dotter och ville därför lägga ner all energi på det.

6 ANALYS

I detta kapitel analyseras empirin med hjälp av teorierna som tidigare introducerades. Detta för att undersöka, pröva och analysera intervjupersonernas upplevelser kring misshandeln och dra eventuella paralleller mellan empirin och analysen. Analysen delas in i tre avsnitt: internaliseringen, vidmakthållande av verkligheten samt skammen.

6.1 Internaliseringen

I empirin framkommer det att alla intervjupersoner till en början ansåg att deras förhållanden var bra och roliga, det faktum att deras partners bestämde lite mer till en början var inget märkbart. Berger och Luckmann (1979) menar på att för att internaliseringen ska vara möjligt bör individerna umgås ofta så individen i fråga kan få ett helhetsperspektiv på den andra individens personliga utvecklingar. Att kvinnornas partners bestämde lite mer till en början, kan ha varit något kvinnorna trodde skulle förändras med tiden vilket, efter ett längre förhållande, visade sig fel. Efter att de fick en helhetsbild av männen, upptäckte de fler egenskaper hos mannen som inte var lika lätta att tycka om, exempelvis männens temperament och humörsvängningar. Men när kvinnorna väl hade upptäckte dessa nya egenskaper hos dem hade de redan internaliserats in i männens världar. I detta stadiet lever kvinnorna nära inpå männen och de lever i samma värld och tar del av varandras tillvaro. En del av intervjupersonerna berättar att de isolerade sig från yttvärlden och om de någon gång skulle umgås med några utomstående, var det partners vänner eller familj. Det fanns inte utrymme att umgås med någon annan och på så sätt umgås de väldigt ofta och en helhetsbild av partners personliga utveckling skapas. Kvinnorna blir så småningom en deltagare i samhället och det är vid det tillfället som internaliseringen har börjat. Kvinnorna tolkar det männen yttrar sig om och tar deras personliga åsikter och gör dessa meningsfulla för dem själva. Det viktiga är inte att förstå meningen med yttrandet utan snarare att denna yttring tas till av kvinnorna. En av intervjupersonerna talar om att denna förändring som Berger och Luckmann (1979) benämner som internaliseringsprocess, skedde succesivt och att hon till en början inte var medveten om förändringarna. Männens uttryck för känslor och tankar fick en innebörd hos kvinnorna och de började så småningom dela deras uppfattning. Kvinnorna tog över männens åsikter och gjorde de till sina egna. Desto tydligare blir det när en kvinna

talar om att hennes man ofta berättade för henne hur värdelös han tyckte att hon var och att hon inte hade några vänner som stod på sin sida. Kvinnan i fråga förklarar att hon efter ett tag började tro på hennes partners ord. Berger & Luckmann (1979) nämner att när övertagande har skett, kan de förändras och ta en annan form. Det syns tydligt i min empiri då kvinnorna talar om att de ofta blev namngivna för olika glåpord vilka kunde förändras beroende på partners humör och det eventuella problemet som uppstått.

Primär socialisation är den första socialisationen en individ genomgår och denna sker löpande under deras barndom. Det är viktigt att denna socialisation hålls mer värdefull än den sekundära för att internaliseringen ska vara framgångsrik. Kvinnorna i studiens empiri ansåg allesammans att deras relation till familjen stannade oförändrad. En del hade bra relation med sin familj sedan tidigare och berättar att de vägrade låta mannen i fråga förstöra den.

6.2 Vidmakthållandet av verkligheten

Berger och Luckmann (1979) talar om att vidmakthållande av en kvinnans verklighet sker rutinmässigt och att det innebär att hennes verklighet internaliseras av mannens vardagsliv. Denna verklighet bekräftas av interaktionen med mannen. En del av kvinnorna berättar att de, innan internaliseringen älskade att träffa nya människor och tyckte om att ha många människor omkring sig. De berättar att de var väldigt sociala människor. Trots detta isolerade kvinnorna sig succesivt. Mycket av isoleringen berodde på att männen inte tillät att de umgicks med vissa av deras vänner. Andra berättar att de inte fick lov att vara ute utan tillåtelse och umgicks de med andra skulle mannen oftast vara närvarande. Ett annat bekymmer var att männen hade kontroll över hur mycket pengar kvinnorna spenderade, vilket satte hinder för exempelvis middagar med vänner. Detta ses tydligt i ett av citaten som tas upp i empirin om en kvinna som hade varit och handlat. Hon handlade en vara mer än vad som stod i inköpslistan, vilket kostade 11 kr och detta ledde till att mannen fick ett utbrott på henne och misshandlade henne på grund av att hon hade varit olydig och handlat för mycket. En annan anledning till isoleringen kan man finna i kvinnornas rädsla och ovisshet om männens utbrott. De visste inte "när, var och hur" och därför undvek de vissa tillställningar för att inte hamna i någon konflikt eller ångestframkallande situation. Kvinnorna gjorde det mesta för att minimera riskerna för en utskällning. Vid den här graden av internalisering tillhörde depression, ångest och isolering,

vardagen. Kvinnorna förstod männens övergående personliga utvecklingar och världen de levde i. Dessa utvecklingar och denna värld blev så småningom kvinnornas verklighet. En av kvinnorna berättar om att hennes man hade haft en strikt uppväxt och hon trodde att han nu betalade tillbaks det med hjälp av maktkänsla. Hon berättade att hon trodde att han inte ville vara den mindre personen i relationen igen och valde därför att göra någon annan mindre, kvinnan. Ett tydligt exempel på hur mannens värld blir kvinnans kan återfinnas i ett av kvinnornas fall där hon ständigt försökte hjälpa mannen i fråga. Han hade alkoholproblem och hon trodde att hon hjälpte honom genom att dricka alkohol med honom. Detta för att minimera ångesten samt på detta vis stannade han hemma och drack istället vilket hon trodde var bättre än om han drack ute bland andra, men verkar då inte ha förstått det negativa i att hon drack.

6.3 Skammen

Kvinnorna agerade defensivt på känslan skam och i vissa situationer kände kvinnorna skam till följd av misshandeln. Nathansson (1994) talar om skamkompassen, att kvinnorna flyr till en av de fyra olika polerna när skam uppstår. Studien uppvisar att kvinnorna i studiens empiri oftast flydde till en av följande tre poler, attack mot sig själv, tillbakadragning och undvikande. Men vid förhållandets uppbrott flyr de även till polen attack mot andra. Valet av pol gjordes beroende på omständigheterna.

Intervjupersonerna talade om att när misshandeln utlöstes första gången uppstod en total förvirring, känsla av ensamhet, sorg och förnedring hos kvinnorna. Vid detta tillfälle vägrade kvinnorna att se sanningen och valde därför att förneka att det skett. Tillbakadragning är en pol som Nathansson (1994) menar att kvinnorna skulle fly till i situationer där hon känner rädsla, nöd, sorg och oro. En av kvinnorna berättar att hennes partner utåt oftast visade sina bra sidor. Bland andra var han väldigt normal och hjälpsam mot sin kvinna och detta ledde till att folk i parets omgivning trodde att han var en väldigt bra och underbar person. Men kvinnan upptäckte att när de kom hem blev han helt annorlunda vilket skapade en rädsla hos henne och hon valde därför att dra sig tillbaka när de var hemma och istället för att uttrycka sina känslor, vara tyst. En av kvinnorna berättar att en del av hennes vänner hade sett sanningen och ville hjälpa henne att ta itu med sitt liv. Hon kände för mycket skam och ville inte erkänna bristerna i sitt förhållande och valde därför att stänga ut känslorna och

sanningen. Det resulterade i att hon tog avstånd från de vänner som ”visste för mycket”.

Undvikandet flydde kvinnorna till när de kände självavsky. De isolerade sig från yttervärlden för att minimera riskerna att någon skulle upptäcka att de levde i ett destruktivt förhållande. En av kvinnorna blev mer inåtvänd och vågade inte umgås med andra människor. Hon kände sig ensam och väldigt osäker på sig själv. Någonstans i förhållandet tappade hon bort sig själv och blev mer lättkränkt och osjälvständig. Detta ledde i sin tur till isolering och förnekande. Andra intervjupersoner berättade att många av deras vänner försvann med tiden. Mycket av det berodde på att kvinnorna isolerade sig på grund av skammen som uppstod med misshandeln.

Under tiden av förhållandet började kvinnorna gå till attack mot sig själva. Detta gjorde de för att de var rädda eller kände sig exalterade. Nathansson (1994) menar på att i detta fall kvinnorna, går till attack mot sig själva vid situationer där de känner sig hjälplösa och isolerade på grund av skammen. En av kvinnorna förklarade att hon upplevde misshandeln som otroligt förnedrande och hon skämdes. Hon trodde att felet låg hos henne och om hon bara hade lyssnat på sin partner, hade han inte misshandlat henne. Allt var hennes fel trodde hon. En annan kvinna berättade att hon hela tiden försökte hitta en annan förklaring än sanningen. Hon förklarade bort sparken med att det var hennes fel då hon pratade emot honom och bad honom att sluta dricka. Hon berättar att hon ofta resonerade att han inte skulle göra henne illa annars, han älskade henne trots allt. Nathansson (1994) menar att kvinnorna anklagar, i denna pol sig själva för problemet med avsikt för att främja relationen till deras partner. Rädslan för misshandel och för att göra fel in befann sig hos alla kvinnor. En kvinna förklarar att hon städade ständigt så att hemmet var perfekt när hennes man kom hem för att minimera riskerna för utbrott. Hon lagade även mat som skulle stå på bordet när han kom hem, annars skulle hennes man tala om för henne hur dålig hon är.

Vid förhållandets uppbrott använde sig kvinnorna av strategin attack mot andra. När förhållandet har kommit till denna punkt att kvinnan använder strategin attack mot andra, känner hon ilska (Nathansson, 1994). En av intervjupersonerna berättar att hon med tiden insåg sanningen. Hon berättar även att den största vändpunkten var när hon började träffa nya människor och på detta vis blev hon starkare och mer hel.

Nathansson (1994) talar om att strategin attack mot andra, brukar tillämpas av individer som flyr som reaktion på sin underlägsenhet. Hat och avsky skapades mot mannen och hans handlingar skapades och resulterade i ett uppbrott. Räddningen i ena kvinnans liv var att paret blev av med sin lägenhet och var tvungna att flytta ifrån varandra. Med tiden började även hon inse sanningen och upptäckte att hon inte behövde leva på detta sätt och tog därför steget i att lämna sin man. En av kvinnorna var allvarligt sjuk och kunde knappt ta hand om sin dotter. En frustration och ilska skapades och hon ville inte att dottern skulle behöva gå igenom att hennes mamma mårde dåligt på grund av dotterns pappa.

7 SLUTSATSER

Detta kapitel summerar arbetets metod och resultat. Utöver det presenteras även förslag till vidare forskning.

7.1 Metod

För att uppfylla studiens syfte och besvara studiens frågeställning samt för att nå en djupare förståelse kring fenomenet tillämpades kvalitativ metod. Studien ämnade studera ett känsligt ämne därav vägde fördelarna av valet av datorstödda intervjuer över nackdelarna. Nackdelarna som var till följd av metodvalet var att forskaren går miste om möjligheten att läsa kroppsspråket och även de spontana svaren (Brinkmann & Kvale, 2009). Metoden valdes för att minimera obehagliga känslor som exempelvis känsla exponering och skam hos kvinnorna. Utöver det gavs intervjupersonen möjlighet att svara på frågorna i mån av tid vilket kan leda till mer utförliga svar (Brinkmann & Kvale, 2009). Valet av metod passade bra in på studien och gav möjligheter till en djupare kunskap och förståelse kring fenomenet. Metoden gav kvinnorna möjlighet att beskriva sina känslor utförligt och ingen stress var inkopplad. Vid tillfällen där följdfrågor var nödvändiga, ställdes dessa i ett följdmail till intervjupersonerna. Ingen transkribering var nödvändig då svaren på intervjufrågorna återfanns i textform i mailen (Brinkmann & Kvale, 2009). Behandling av materialet genomfördes efter att intervjuerna var fullföljda. Olika teman i intervjuerna och analysen skapades för lättare och bättre förståelse av materialet. Anonymitet och möjlighet att avbryta när de behagar gavs till intervjupersonerna. Utöver det har empirin skickats till intervjupersonerna för ett godkännande av materialet, varför studien erhåller etiskt övervägande (Brinkmann & Kvale, 2009). Under studiens gång har ett kritiskt och undersökande förhållningsätt bibehållits. Återkoppling till intervjupersonerna har skett löpande för att bekräfta att rätt tolkning av svaren har gjorts. Med det i åtanke håller studien hög validitet (Denscombe, 2009).

7.2 Resultat

Studien ämnade studera kvinnors upplevelser av sina destruktiva förhållanden och hur skammen påverkade deras sociala liv. Efter att studien var genomförd framkom det att studiens intervjupersoner till en början hade en god relation med sina partners. De var lyckliga och hade det väldigt bra ihop. Efter en kort period i förhållandet började

nedbrytningen av kvinnorna som människor och männen fick allt mer kontroll över dem. Kvinnorna började med tiden internaliseras in i männens liv och ett vidmakthållande av kvinnornas liv förekom. Internalisering och vidmakthållande av verklighet menar Berger och Luckmann (1979) är en process som sker succesivt under en längre tid. Männen tog kontroll över kvinnorna via fysisk och/eller psykiskt våld. I empirin visar det sig att i de flesta av fallen där fysiskt våld förekom kom det oftast hand i hand med det psykiska våldet. Våldet skapade känslor hos kvinnorna i form av rädsla, oro, ovisshet och förnedring. Dessa känslor uppstod främst av kvinnornas ovisshet av ”var, när och hur” männen skulle få utbrott och misshandla kvinnorna.

Berger och Luckmann (1979) talar om hur männen i en internaliseringsprocess successivt för över deras verklighet och åsikter på kvinnorna och kvinnorna tar till sig detta och gör det till sin egen verklighet. De förklarar även att det är av vikt att denna process sker i sekundär socialisation för att den ska kunna appliceras på kvinnorna. I analysen återges exempel på hur kvinnorna internaliseras in i männens verklighet. Till en början kommenterar männen något litet om exempelvis att kvinnornas vänner och att dessa vänner inte går att lita på eller att vännerna inte genuint bryr sig om kvinnorna. Efter ett tag börjar kvinnorna tro på männens ord och börjar isolera sig för att inte männen ska bli arga och få utbrott som följd på att kvinnorna umgås med deras vänner. Kvinnorna börjar även lyssna på männen om att de inte är dugliga kvinnor, att de inte är bra människor, att ingen bryr sig om de och andra åsikter männen har. De börjar tro på de och agera utefter det.

Vidare kan ett tydligt mönster på flykt från skammen i kvinnornas beteende återfinnas i analysen. Nathansson (1994) talar om skamkompassen och dessa fyra olika poler som han menar på att kvinnorna flyr till som ett defensivt agerande på känslan skam. Dessa fyra olika poler menar Nathansson (1994) kan användas som strategier vid olika omständigheter beroende på känslorna som uppstår av skammen. Tillbakadragning är en pol som kvinnorna flyr till vid situationer av rädsla, nöd, sorg och oro. I analysen framkommer det att kvinnorna flyr hit vid tillfällena där hon känner rädsla och oro för männens utbrott. De vet inte när utbrotten kommer och väljer därför att isolera sig från yttervärlden. Undvikandet kommer hand i hand med tillbakadragningen och är till följd av isoleringen och känslan självavsky. Kvinnorna

mår dåligt över att de är odugliga och behöver isolera sig och undviker därför all form av kontakt med människor eller situationer där hon behöver känna efter hur hon mår och varför hon mår som hon mår. Gå till attack mot sig själva börjar kvinnorna göra under de tillfällen där internaliseringsprocessen skapar rädsla hos dem. Kvinnorna får konstant höra hur värdelösa människor de är och de börjar succesivt tro på mannens ord och ser sig själv genom hans ögon. De går till attack mot sig själva i tron om att mannens ord är den enda sanningen och alla andra har samma uppfattning om dem som person, som mannen har. När kvinnorna sedan har kommit till insikt att de lever i ett destruktivt förhållande och att den misshandel mannen utsätter de för är fel, går de till attack mot mannen. Ilska uppstår som kvinnan vänder gentemot mannen för att han har utsatt henne för misshandel.

7.3 Vidare forskning

Kvinnomisshandel är ett globalt samhällsproblem och för att på bästa sätt kunna möta problemet är det av stor vikt att forskning kring området genomförs. Något som kan vara betydelsefullt för fortsatt forskning kring problemet kan vara forskning kring den hjälp och stöd som finns tillgänglig för kvinnorna och hur den mottas av kvinnor. Även forskning kring samhällets mottagande och bemötande av våldsutsatta kvinnor är av vikt. Utöver det kan även studier kring mannens primära socialisation och dess betydelse för misshandeln vara av vikt.

REFERENSER

Berger, P.L. & Luckmann, T. (1979) *Kunskaps sociologi: hur individen uppfattar och formar sin sociala verklighet*. Stockholm: Wahlström & Widstrand.

Brinkmann, S. & Kvale, S. (2009) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Brottsförebyggande rådet (2002) *Mäns våld mot kvinnor i nära relationer. En kartläggning*. Rapport 2002:14. Stockholm: BRÅ.

Bryman, A. (2002) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber AB.

Dahlberg, L.L., Krug, G.E., Lozano, R., Mercy, A.J. & Zwi, B.A. (2002). *World report on violence and health*. Geneva; World Health Organizations.

Denscombe, M. (2009) *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.

Eliasson, M. & Ellgrim, B. (2006) *Mäns våld mot kvinnor i nära relationer: en kunskapsöversikt*. Sveriges Kommuner och Landsting

Enander, V. & Holmberg, C. (2004) *Varför går hon?: Om misshandlade kvinnors uppbrottsprocess*. Ystad: Kabusa böcker.

Eriksson, A., Selin H.K., Westlund, O. (2012) *Brottsutvecklingen i Sverige 2008-2011*. Brottsförebyggande rådet.

FN (1985) Deklaration om grundläggande rättsprinciper för offer för brott och maktmissbruk. Rapport 2012:13.

Hartman, J. (1998) *Vetenskapligt tänkande: från kunskapsteori till metodteori*. Lund: Studentlitteratur.

Lundgren, E. (2004) *Våldets normaliseringsprocess*. Stockholm: Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige.

Lundgren, E., Heimer, G., Kalliokoski, A.M., Westerstrand, J. (2001) *Slagen dam: Mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige – en omfångsundersökning*. Umeå: Åströms tryckeri AB.

Nathanson, D. L. (1994) *Shame and Pride – Affect, Sex, and the Birth of the Self*. New York & London: W.W. Norton & Company.

Olsson, H. & Sörensen, S. (2011) *Forskningsprocessen: Kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Stockholm: Liber AB.

Sjöberg, K. & Wästerfors, D. (2008) *Uppdrag: forskning konsten att genomföra kvalitativa studier*. Malmö: Liber.

Statens Offentliga Utredningar (2004:121) *Slag i luften: En utredning om myndigheter, mansvåld och makt*. Stockholm: Elanders Gotab AB.

Thurén, T. (2007) *Vetenskapsteori för nybörjare*. Malmö: Liber AB.

Walker, L. E.A. (2009) *Battered Woman Syndrome (3rd Edition)*, New York, NY, USA: Springer Publishing Company.

Watts, C. & Zimmerman, C. (2002) *Violence against women: global scope and magnitude*. *The Lancet*, 2002; 359.

World Health Organization, Pan American Health Organization (2012). *Intimate partner violence: Understanding and addressing violence against women*. 2012; 12-36

BILAGA

Intervjumall

Att leva i ett destruktivt förhållande:

- Berätta om dig själv. Hur är du som person i vanligt fall?
- Hur var du som person i ditt destruktiva förhållande?

- Berätta om det destruktiva förhållande du har levt i?
  - Hur var ert förhållande i början?
  - Hur började misshandeln?
  - Hur kändes det första gången?
  - Hur ofta skedde det?
  - Var det något speciellt som triggade det beteende hos din dåvarande partner?
  - Hur var din relation till din familj under förhållandet och hur var den innan förhållandet?
  - Hur var din relation till dina vänner under förhållandet och hur var den innan förhållandet?
  - Hur påverkade misshandeln ditt vardagliga liv?
  - Hur påverkade misshandeln ditt sociala liv?
  - Hur påverkade misshandeln dig som person?
  - Vilka var de märkbara förändringarna på dig som person och din personlighet som var till följd av misshandeln?
  - Hur tog våldet slut?
  - Om du lämnade honom, vad var då det svåraste?
  - Vad var det som motiverade dig att lämna förhållandet?
  - Hur reagerade han på att du valde att lämna förhållandet?

- Berätta om någon händelse i ert förhållande där du utsattes för misshandel. Vad hände? Vad gjorde partnern och hur fick det dig att må?

- När du levde i detta förhållande, upplevde du då att du fick stöd och hjälp utifrån?

- Hur mottaglig var du för dessa stöd och hjälp?

- Vad saknade du i form av stöd och hjälp utifrån?